

LES 33

1. Vertaal oefening

In onderstaande vertaal oefening komen perfectumvormen voor die in deze les worden behandeld.

1	πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰουδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν Aantekeningen: ἀνατέταλκεν is ind.pf.act. 3^e p.ev. van ἀνατέλλω. Vertaling: want overduidelijk (is het) dat uit Juda is ontsproten de Heer van ons. (Hb 7:14)
2	ὁμοῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ· Aantekeningen: ἀπεστάλκατε is ind.pf.act. 2^e p.mv. van ἀποστέλλω. μεμαρτύρηκεν is ind.pf.act. 3^e p.ev. van μαρτυρέω. Vertaling: jullie hebben gezonden naar Johannes en hij heeft getuigd voor de waarheid. (Jh 5:33)
3	οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· Aantekeningen: εἶπαν is ind.aor.act. 3^e p.mv. van λέγω. γέγραπται is ind.pf.pss. 3^e p.ev. van γράφω. Vertaling: zij maar zeiden tot hem: in Betlehem van Judea. Zo want het werd geschreven door de profeet. (Mt 2:5)
4	ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· ὃ γέγραφα, γέγραφα. Aantekeningen: ἀπεκρίθη is ind.aor.pss. 3^e p.ev. van ἀποκρίνομαι. γέγραφα is ind.pf.act. 1^e p.ev. van γράφω. Vertaling: antwoordde Pilatus: wat ik heb geschreven, heb ik geschreven. (Jh 19:22)
5	καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, δι' Ἀβραὰμ καὶ Λευὶ ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτῳται· Aantekeningen: ὡς ἔπος εἰπεῖν komt alleen hier voor en betekent <i>om zo te zeggen</i>. δεδεκάτῳται is ind.pf.pss. 3^e p.ev. van δεκατῶ. Vertaling: en om zo te zeggen, door Abraham ook Levi, de tienden ontvangend, heeft de tienden geheven. Dus: door Abraham heeft ook Levi, die zelf de tiende ontving, de tienden gegeven. (Hb 7:9)
6	Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν. καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα. Aantekening: εἰσῆλθεν is ind.aor.act. 3^e p.ev. van εἰσέρχομαι. ἐξηραμμένην is part.pf.pss.acc.vr.ev. van ξηραίνω. Vertaling: en hij ging opnieuw de synagoge binnen. En er was aldaar een mens verdord hebbend de hand. (Mc 3:1)
7	ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. Aantekeningen: πιστεύων part.prs.act.nom.mnl.ev. van πιστεύω. κρίνεται is ind.prs.pss. 3^e p.ev. van κρίνω. κέκριται is ind.pf.pss. 3^e p.ev. van κρίνω. πεπίστευκεν ind.pf.act. 3^e p.ev. van πιστεύω. Vertaling: de gelovende in hem niet wordt geoordeeld, maar de niet gelovende reeds is geoordeeld, omdat niet hij heeft geloofd in de naam van de eniggeboren zoon van God. (Jh 3:18).

2. Vertaal oefening: Mc 12:6-17

6	ἔτι ἓνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Aantekening: ἓνα is tw.acc.mnl.ev. van εἷς. εἶχεν is ind.impf.act. 3e p.ev. van ἔχω. ἀπέστειλεν is ind.aor.act. 3e p.ev. van ἀποστέλλω. ἐντραπήσονται is ind.fut.pss. 3e p.mv. van ἐντρέπω, <i>ontzien, ontzag hebben voor</i>. Vertaling: nog één hij had zoon geliefde. Hij zond hem ten laatste tot hen zeggend dat zij zullen ontzien mijn zoon.
7	ἐκείνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. Aantekeningen: εἶπαν is ind.aor.act. 3e p.mv. van λέγω. ἀποκτείνωμεν is sub.aor.act. 1^e p.mv. van ἀποκτείνω. ἔσται is ind.fut.med. 3^e p.ev. van εἶμι. Vertaling: die maar de landbouwers onder elkaar zeiden dat deze is de erfgenaam, komt laten wij doden hem en van ons zal zijn de erfenis.
8	καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν καὶ ἐξέβαλον αὐτόν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. Aantekeningen: λαβόντες is part.aor.act.nom.mnl.mv. van λαμβάνω. ἀπέκτειναν is ind.aor.act. 3^e p.mv. van ἀποκτείνω. ἐξέβαλον is ind.aor.act. 3^e p.mv. van ἐκβάλλω. Vertaling: en genomen hebbende doodden zij hem en zij wierpen (hem) uit de wijngaard.
9	τί [οὗν] ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Aantekeningen: ποιήσει is ind.fut.act. 3^e p.ev. van ποιέω. ἐλεύσεται is ind.fut.med. 3^e p.ev. van ἔρχομαι. ἀπολέσει is ind.fut.act. 3^e p.ev. van ἀπόλλυμι. δώσει is ind.fut.act. 3^e p.ev. van δίδωμι. Vertaling: wat dan zal doen de heer van de wijngaard? Hij zal komen en hij zal om-brengen de landbouwers en hij zal geven de wijngaard aan anderen.
10	οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας Aantekeningen: ἀνέγνωτε is ind.aor.act. 2^e p.mv. van ἀναγινώσκω. ἀπεδοκίμασαν is ind.aor.act. 3^e p.mv. van ἀποδοκιμάζω. οἰκοδομοῦντες is part.prs.act.nom.mnl.mv. van οἰκοδομέω. ἐγενήθη is ind.aor.pss. 3^e p.ev. van γίνομαι. Vertaling: ook niet de schrift deze hebben jullie gelezen: (de) steen die hebben ver-smaad de bouwers deze is geworden tot een hoofd van een hoek (= hoeksteen).
11	παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; Aantekeningen: ἐγένετο is ind.aor.med. 3^e p.ev. van γίνομαι. Vertaling: vanuit de Heer is geschied dit en het is wonderlijk in de ogen van ons?

12	Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον, ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.
	Aantekeningen: ἐζήτουν is ind.impf.act. 3^e p.mv. van ζητέω. κρατῆσαι is inf.aor.act. van κρατέω. ἐφοβήθησαν is ind.aor.pss. 3^e p.mv. van φοβέω. ἔγνωσαν is ind.aor.act. 3^e p.mv. van γινώσκω. ἀφέντες is part.aor.act.nom.mnl.mv. van ἀφίημι. ἀπῆλθον is ind.aor.act. 3^e p.mv. van ἀπέρχομαι. Vertaling: en zij zochten hem (te) grijpen, en zij waren bang voor de menigte, zij wisten want dat vanwege hen de gelijkenis hij zei. En verlatende hem gingen zij weg.
13	Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἑρωδιανῶν ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ.
	Aantekeningen: ἀποστέλλουσιν is ind.prs.act. 3^e p.mv. van ἀποστέλλω. ἀγρεύσωσιν is sub.aor.act. 3^e p.mv. van ἀγρεύω. Vertaling: en zij zenden tot hem enigen van de farizeeërs en van de Herodianen opdat zij zouden vangen hem met een woord.
14	καὶ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ; δώμεν ἢ μὴ δώμεν;
	Aantekeningen: ἐλθόντες is part.aor.act.nom.mnl.mv. van ἔρχομαι. οἴδαμεν is ind.pf.act. 1^e p.mv. van οἶδα. Het hoort oorspr tot het pf van εἶδω, <i>zien, weten</i>, maar het heeft later een eigen betekenis gekregen. Het wordt vertaald met een prs. εἶ is ind.prs.act. 2^e p.ev. van εἰμι. μέλει is ind.prs.act. 3^e p.ev. van μέλει. Dit is een onpersoonlijke vorm van μέλω. Het komt alleen voor met het onpersoonlijke onderwerp <i>het</i> of <i>niets</i>. Betekenis: <i>ter harte gaan</i>. βλέπεις is ind.prs.act. 2^e p.ev. van βλέπω. διδάσκεις is ind.prs.act. 2^e p.ev. van διδάσκω. δοῦναι is inf.aor.act. van δίδωμι. δώμεν is sub.aor.act. 1^e p.mv. van δίδωμι. Vertaling: en gekomen zij zeggen tot hem: meester, wij weten dat waarheid u bent en niet het gaat ter harte aan jou over niemand. Niet want jij ziet naar het aangezicht van de mens, maar in waarheid de weg van God u leert. Is het geoorloofd belasting (te) geven aan Ceasar of niet? Moeten wij geven of moeten wij niet geven?
15	ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω.
	Aantekeningen: εἰδὼς is part.pf.act.nom.mnl.ev. van οἶδα. Zie opmerking bij vers 14. πειράζετε is ind.prs.act. 2^e p.mv. van πειράζω. φέρετέ is gbw.prs.act. 2^e p.mv. van φέρω. ἴδω is sub.aor.act. 1^e p.ev. van ὁράω. Vertaling: hij maar kennend hun hypocrisie zei tot hen: wat mij verzoeken jullie? Brengt mij een denarie opdat ik zie.

16	οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνας ἢ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαρος.
	Aantekeningen: ἤνεγκαν is ind.aor.act. 3^e p.mv. van φέρω. εἶπαν is ind.aor.act. 3^e p.mv. van λέγω. Vertaling: zij dan brachten (er een). En hij zegt tot hen: van wie (is) dit beeld en het opschrift? Zij dan zeiden tot hem: van Ceasar.
17	ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.
	Aantekeningen: ἀπόδοτε is gbw.aor.act. 2^e p.mv. van ἀποδίδωμι. ἐξεθαύμαζον is ind.impf.act. 3^e p.mv. van ἐκθαυμάζω. Vertaling: En zei Jezus tot hen: wat van Ceasar (is), geeft aan Ceasar en wat van God (is) aan God. En zij verwonderden zich zeer over hem.